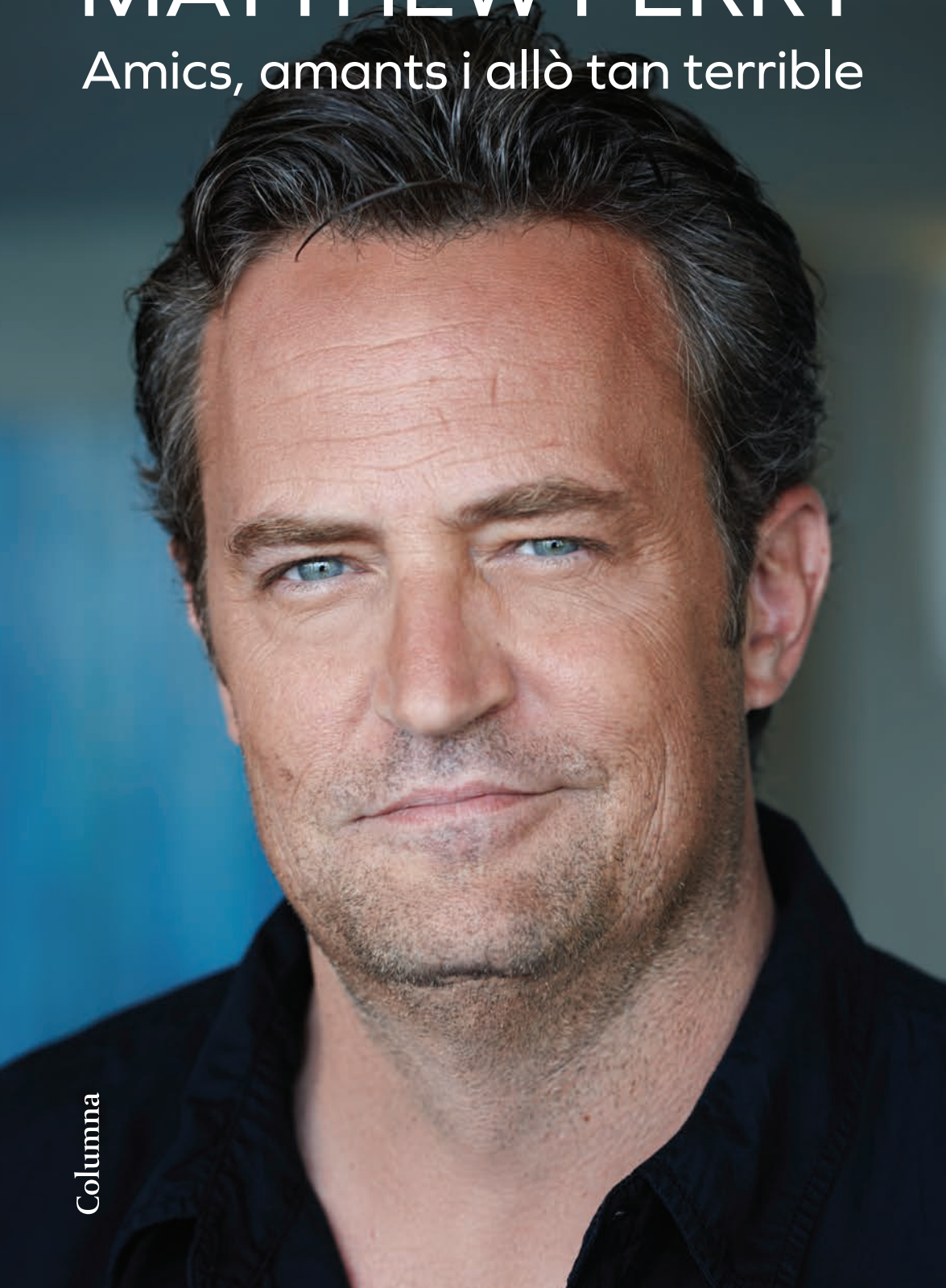

MATTHEW PERRY

Amics, amants i allò tan terrible

MATTHEW PERRY
AMICS, AMANTS
I ALLÒ TAN
TERRIBLE

Traducció de Judith Raigal Aran

TÍTOL ORIGINAL: *FRIENDS, LOVERS, AND THE BIG TERRIBLE THING*

PRIMERA EDICIÓ: NOVEMBRE DEL 2022

FRIENDS, LOVERS, AND THE BIG TERRIBLE THING

COPYRIGHT © 2022 BY MATTHEW PERRY. FOREWORD © 2022 BY LISA KUDROW. ALL RIGHTS RESERVED.

PUBLISHED BY ARRANGEMENT WITH FLATIRON BOOKS IN ASSOCIATION WITH

INTERNATIONAL EDITORS' CO. BARCELONA. ALL RIGHTS RESERVED.

SI NO ES DIU UNA ALTRA COSA, TOTES LES FOTOGRAFIES SÓN DE L'ARXIU PERSONAL DE L'AUTOR.

© DE LA TRADUCCIÓ: JUDITH RAIGAL ARAN, 2022

© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-2981-8

DIPÒSIT LEGAL: B. 19.552-2022

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Sumari

<i>Pròleg, de Lisa Kudrow</i>	13
<i>Prefaci</i>	19
1. Una casa amb vistes	33
INTERLUDI: Nova York	65
2. Una altra generació que va de pet a l'infern . .	71
INTERLUDI: Matman	93
3. Equipatge	99
INTERLUDI: Mort	127
4. Com si ja hi hagués estat	135
INTERLUDI: Zoom	159
5. No hi ha quarta paret	161
INTERLUDI: Buits	199
6. Bruce Willis	201
INTERLUDI: Tot s'ensorra	225
7. Amics amb dret a alguna cosa més	235
INTERLUDI: Butxaques	257
8. Odissea	261
INTERLUDI: El campament dels traumes	277
9. On n'hi caben dos, no n'hi caben tres	279

	INTERLUDI: Violència a Hollywood	291
10.	Allò tan terrible.	295
	INTERLUDI: Espai per a fumadors	325
11.	Batman.	339
	<i>Agraïments</i>	351

I

Una casa amb vistes

Ningú no pensa mai que li pugui passar alguna cosa dolenta de debò. Fins que li passa. I ningú no sobreviu a una perforació d'intestí, a una pneumònia per aspiració i a un equip ECMO, fins que hi sobreviu.

I aquest ningú soc jo.

Estic escrivint això des de la casa que tinc llogada amb vistes a l'oceà Pacífic. (La meva casa de debò és una mica més avall en aquest mateix carrer i l'estan renovant. M'han dit que trigaran uns sis mesos, de manera que suposo que serà un any.) Un parell de falcons de cua vermella volen per sota meu encerclant el barranc en el punt en què les Palisades es troben amb l'aigua. Fa un dia preciós de primavera a Los Angeles. Aquest matí he estat enfeinat penjant quadres (o més ben dit, fent-me penjar quadres; jo no soc tan manetes). M'he interessat molt per l'art durant aquests darrers anys, i si us els mireu amb prou atenció, hi trobareu algun Banksy. També estic treballant en el segon esborrany d'un guió. M'acabo d'omplir la copa de Coca-Cola Light i tinc un paquet sencer

de Marlboro a la butxaca. A vegades amb aquestes coses ja n'hi ha prou.

A vegades.

No paro de pensar en un fet extraordinari i ineludible: soc viu. Tenint en compte com han anat les coses, aquestes dues paraules s'assemblen més a un miracle del que us podeu pensar; per a mi són insòlites i llampants, com les roques que venen d'un planeta llunyà. Ningú no s'ho acaba de creure del tot. És estrany viure en un món en què la meva mort hauria xocat, però no hauria agafat ningú per sorpresa.

Aquestes dues paraules —soc viu— m'omplen, per damunt de tot, d'un sentiment d'agraïment profund. Quan has estat tan a prop de la llum al final del túnel com jo, l'agraïment hi és sense que hi hakis de pensar gaire: s'instal·la al menjador com si fos un llibre a sobre de la tauleta que saps que per molt que no t'hi fixis hi és. Però vigilant aquest agraïment, ben amagat en l'aroma distant i lleugera d'anís i regalèssia de la Coca-Cola Light, i omplint-me els pulmons amb cada pipada de cigarret, noto un malestar inquietant.

No puc evitar fer-me la gran pregunta: per què? Per què soc viu? Intueixo quina és la resposta, però encara no l'he pogut formular del tot. Té alguna cosa a veure amb ajudar els altres, això ho tinc clar, però no sé com se suposa que ho he de fer. El millor de mi —si he de dir alguna cosa— és que si se m'apropa un altre alcohòlic i em pregunta si el puc ajudar a deixar de beure, li puc dir que sí, i de fet ho faig. Puc ajudar un home desesperat a estar sobri. Crec que la resposta a la pregunta de per què soc viu està relacionada amb això. Al cap i a la fi, és l'única cosa que he trobat que em fa sentir bé de debò. És innegable que en aquestes accions trobo Déu.

Però, mireu, el problema és que no puc respondre que sí al perquè, si sento que no soc prou. No es pot donar allò que no es té. I la major part del temps no puc parar de pensar: *No soc prou, no soc important, tinc massa necessitats*. Aquests pensaments molestos em fan sentir incòmode. Necessito amor, però no hi confio. Si em trec la màscara, el meu Chandler, i em mostro tal com soc, potser ni us hi fixeu, en mi, o, encara pitjor, potser sí que us hi fixeu i m'abandoneu. I no ho puc acceptar, això. No ho podria suportar. Ja no. Faria que em convertís en un polsim i em destruiria del tot.

És per això que us deixaré jo primer. M'inventaré que les coses han anat malament amb vosaltres, i m'ho creuré. I us deixaré. *Però no pot ser que les coses hagin anat malament amb tothom, Matso*. Quin és el denominador comú aquí?

I ara tinc aquestes cicatrius a l'estómac. Aquestes relacions amoroses que no han sortit bé. Deixar la Rachel. (No la que us penseu, eh, la Rachel de veritat. L'ex dels meus somnis, la Rachel.). Em persegueixen a les quatre de la matinada mentre estic despert, estirat al llit de la meva casa amb vistes a les Palisades del Pacífic. Tinc cinquanta-dos anys. I tot això ja no fa cap gràcia.

Sempre he viscut en cases que tenien bones vistes. Per a mi això és importantíssim.

Quan tenia cinc anys, em van pujar en un avió a Montreal, al Canadà, que és on vivia amb la meva mare, per anar a Los Angeles, a Califòrnia, a visitar el meu pare. Era el que s'anomenava un «menor no acompanyat» (en un moment determinat aquest havia de ser el títol d'aquest llibre). Per una mil·lèsima de segon vaig pensar

que seria una aventura molt emocionant, però aleshores em vaig adonar que era massa petit per anar sol pel món i que tot allò em feia moltíssima por (i altres merdes). Algú m'hauria d'haver vingut a buscar! Tenia cinc anys. Que tothom s'havia begut l'enteniment o què?

Sabeu els centenars de milers de dòlars en hores de teràpia que m'ha costat això? Me'ls podeu tornar, si us plau?

Quan viatges en avió com a menor no acompanyat tens molts avantatges. Per exemple, et pengen del coll un cartellet on hi diu «MENOR NO ACOMPANYAT», pots embarcar abans, tens sales d'espera només per a infants, coses per picar, ve algú que t'acompanya fins a l'avió... Potser sí que hauria d'haver estat una experiència increïble (més tard, quan ja em vaig convertir en algú famós, tenia tots aquests avantatges i molts més als aeroports, però sempre em feien pensar en aquella primera experiència en un avió i tot se'm feia insuportable). Se suposava que les assistents de vol m'havien de cuidar, però ja tenien prou feina servint copes de xampany (això és el que feien als anys setanta). Feia poc que havien tret la restricció de prendre com a màxim dues copes durant el trajecte i aquell vol va ser com passar sis hores a Sodoma i Gomorra. Tot feia tuf d'alcohol; el paio que tenia assegut al costat es devia beure una desena de còctels Old-fashioned. (Vaig deixar de comptar-los passades les dues primeres hores.) No entenia quin interès podia tenir una persona adulta a beure la mateixa beguda una vegada i una altra... Ai, santa innocència.

Només les vegades que em vaig armar de valor vaig ser capaç de prémer el botó per cridar les hostesses de vol, i no ho vaig fer gaire sovint. Les hostesses —vestides amb les botes sexis dels setanta i uns pantalonets ben

curts— venien, m'embullaven els cabells i seguien amb les seves coses.

Estava cagadíssim de por. Vaig provar de distreure'm llegint la revista *Highlights*, però cada vegada que hi havia una turbulència em pensava que estava a punt de morir. No tenia ningú al meu costat per dir-me que no passava res, no tenia ningú al meu costat que em tranquil·litzés. Els peus no em tocaven a terra. Estava massa espantat per reclinar el seient i intentar dormir una mica i em vaig quedar tota l'estona despert, esperant la turbulència següent, sense parar de pensar una vegada i una altra com devia ser caure des de més de deu mil quilòmetres d'altura.

No vaig caure o, com a mínim, no vaig caure literalment. Per fi, l'avió va començar a baixar per aterrar en un vespre agradable de Califòrnia. Vaig veure les llums resplendents, carrers que s'estenien com una gran catifa màgica brillant i grans taques fosques que ara sé que era la zona dels turons; la ciutat em feia notar el seu batec mentre jo enganxava la cara a la finestra de l'avió, i recordo claríssimament haver pensat que aquelles llums, tota aquella bellesa, volien dir que estava a punt de tenir un pare.

Haver agafat aquell avió sense la companyia de cap dels meus pares és una de tantes coses que m'ha portat a sentir-me abandonat tota la vida... Si jo hagués estat prou per a ells, no m'haurien deixat volar sol, oi? Que no funcionen així, les coses? Els altres nens viatjaven amb els seus pares. Jo viatjava amb un petit cartell i una revista.

Per això, quan em compro una casa nova, i he de dir que ja me n'he comprat unes quantes (no subestimeu mai les possibilitats de canviar d'aires), ha de tenir vistes. M'agrada tenir la sensació que puc mirar cap avall amb

seguretat, cap a algun lloc on hi ha algú que pensa en mi, cap a algun lloc on hi ha amor. Allà baix, en algun indret de la vall, o en aquest gran oceà, més enllà de l'autovia de la costa del Pacífic, en les brillants rèmgies primàries de les ales dels falcons de cua vermella, allà és on els pares i les mares cuiden les seves criatures. Allà hi ha amor. Allà hi ha el lloc que sents que és casa teva. Ara em puc sentir segur.

Què hi feia aquell nen petit en un avió tot sol? Per què no volaven fins al Canadà per venir-lo a buscar, collons? Penso molt sovint en aquestes preguntes, però mai no m'he atrevit a fer-les.

No m'agraden gaire els conflictes. Faig moltes preguntes. Però no les faig en veu alta.

Durant molt de temps, em vaig dedicar a culpar a tot i a tothom del desastre amb què em trobava constantment a dins meu.

M'he passat molts dies de la meua vida en hospitals. Estar en hospitals fa que fins i tot els millors ens compadim de nosaltres mateixos, i jo m'he esforçat molt per compadir-me de mi mateix. Sempre que acabo en un llit d'hospital, em trobo repassant la vida que he viscut, recordant-ne tots els moments del dret i del revés, com si fossin troballes estranyes d'una excavació arqueològica, intentant identificar alguna raó que expliqui per què m'he passat tant de temps de la meua vida a disgust i patint dolor emocional. Sempre havia tingut clar d'on venia el dolor real (el patiment físic sempre he sabut d'on venia; la resposta era ben senzilla: *Sempre has begut com un condemnat.*)

Per començar volia culpar els meus estimats i ben in-

tencionats pares..., estimats, ben intencionats i increïblement atractius, per acabar-ho d'adobar.

Situem-nos al divendres 28 de gener de 1966. Som a la universitat luterana de Waterloo, a Ontario (Canadà).

Som a la cinquena edició del concurs anual de Reina de la Neu de les universitats canadenques (que avalua les participants per «la seva intel·ligència, participació en activitats de l'àmbit universitari, personalitat i bellesa»). Els canadencs no reparaven en despeses per proclamar una nova Reina de la Neu; organitzaven una desfilada de les participants amb torxes i carrosses, i bandes de música, i a més a més també s'hi feien una barbacoa i un partit d'hoquei.

A la llista de candidates a rebre aquest honor, hi trobem una Suzanne Langford, que és l'onzena de la llista i hi participa en representació de la Universitat de Toronto. Amb ella competeixen bel·leses ben empolainades com la Ruth Shaver de la Colúmbia Britànica, la Martha Quail d'Ottawa, o la Helen «Polleta» Fuhrer de McGill, que s'havia afegit el «Polleta» al nom per rebaixar un cognom un pèl incòmode de tenir tan sols dues dècades després del final de la Segona Guerra Mundial.

Però la bellesa d'aquestes joves no es podia comparar amb la de la preciosa senyoreta Langford. Aquell vespre gèlid de gener, la guanyadora de l'any anterior va ajudar a coronar la cinquena Reina de la Neu de les universitats canadenques, i aquell honor venia acompanyat d'una banda i d'una responsabilitat: ara li tocava a la senyoreta Langford coronar la reina de l'any següent.

El concurs del 1967 va ser igual d'emocionant. Hi va haver un concert dels Serendipity Singers, una mena de Mamas and the Papas que ves per on tenia un cantant que es deia John Bennett Perry. Els Serendipity Singers

eren una anomalia fins i tot per al folk-heavy dels seixanta —el seu gran (i únic) èxit, «Don't Let the Rain Come Down», era un refregit d'una cançó de bressol britànica—, però malgrat tot van arribar a ocupar el número dos d'una llista d'èxits del moment i a la sisena posició del top 100 de *Billboard Hot* al maig del 1964. Però aquesta proesa s'ha de mirar amb perspectiva perquè els Beatles ocupaven les cinc primeres posicions amb «Can't Buy My Love», «Twist and Shout», «She Loves You», «I Want to Hold Your Hand» i «Please, Please Me». Tanmateix, a en John Perry tant li feia. Estava de gira, treballant com a músic, cantant a canvi d'un sopar, i no hi podia haver res millor que tenir un bolo a la gala de la Reina de la Neu de les universitats canadenques que se celebrava a Ontario. Entonava alegrement una cançó sobre una casa atrotinada: «Now this crooked little man and his crooked cat and mouse. They all live together in a crooked Little House» i intercanviava miradetes des de darrere del micròfon amb la reina de l'any anterior, la Suzanne Langford. En aquell moment, eren dues de les persones més atractives del món —els hauríeu de veure a les fotos del casament—. De tan guapos, et venen ganes de clavar-los un cop de puny a aquells morros tan perfectament esculpits. Les coses no podien anar d'una altra manera. Quan dues persones així es troben, l'única cosa que poden fer és combinar-se l'una amb l'altra.

Després de flirtejar una estona van passar a ballar, un cop en John va haver acabat l'actuació, i això hauria estat tot si no hagués estat per la gran tempesta de neu que el destí tenia preparada per a aquell vespre i que va fer que els Serendipity Singers no se'n poguessin anar de la ciutat. Així que aquesta és la història de com es van conèixer: cantant de folk i reina de la bellesa queden aïllats en una

ciutat canadenca a causa de la neu i s'enamoren el 1967... o l'home més guapo del planeta coneix la dona més guapa del planeta. La resta se'n podria haver tornat a casa.

En John Perry es va quedar a dormir, i a la Suzanne Langford li va agradar força que ho fes, i al cap d'un o dos anys, després d'aquella escena, era a Williamstown, a Massachusetts, d'on és en John, i a dins seu ja hi havia cèl·lules que havien iniciat la tasca de dividir i conquerir. Potser alguna d'aquelles divisions tan simples no va acabar de sortir bé del tot, qui sap. L'única cosa que sé és que l'addicció és una malaltia, i igual que els va passar als meus pares quan es van conèixer, les coses no podien anar de cap altra manera.

Vaig néixer el 19 d'agost de 1969, un dimarts, fill d'en John Bennett Perry, que havia estat cantant dels Serendipity Singers, i de la Suzanne Marie Langford, que havia estat Reina de la Neu de les universitats canadenques. El dia que vaig sortir hi va haver una gran tempesta (és clar); es van posar a jugar a Monopoly mentre esperaven que tragués el cap (és clar). Vaig venir al món aproximadament un mes després que arribéssim a la Lluna i un dia després que s'acabés el Festival Woodstock; de manera que en algun punt intermedi entre la perfecció còsmica de les esferes celestials i tota la merda acumulada a l'esplanada de la granja Yagur on es va celebrar el festival, vaig començar la meva vida, interrompent el torn d'algú que estava a punt de construir un hotel al passeig marítim.

Vaig sortir bramant, i no vaig parar de bramar. Durant setmanes. Era un nadó amb còlics —sembla que els meus problemes intestinals venen de lluny—. Els meus plors feien parar bojós els meus pares. Bojos? Preocupats, em van portar al metge. Penseu que estem parlant de l'any 1969, la prehistòria comparat amb avui dia. Dit

això, no sé com d'avançada ha de ser una societat per veure que donar fenobarbital a un nadó que acaba d'estrenar el seu segon mes de vida diguem que és, com a mínim, una aproximació «interessant» a la medicina pediàtrica. Però als seixanta no era tan estrany, això d'encolomar un barbitúric dels forts als pares d'un nadó amb còlics. Alguns metges de més edat estaven convençudíssims de l'efectivitat de receptar un medicament d'aquestes característiques a un bebè acabat de sortir de l'ou que no para de plorar.

Vull que això quedi molt clar: NO en culpo els meus pares. Tens un bebè que plora sense parar, és evident que li passa alguna cosa, vas al metge i et recepta un medicament. Com que sembla que no és l'únic professional que pensa que donar-li aquest medicament és una bona idea, li fas cas i resulta que el nen deixa de plorar. S'ha de tenir en compte que eren altres temps.

Imagineu-vos l'escena: soc a la falda de la meva mare estressada de vint-i-un anys i no paro de bramar. Al davant tenim un dinosaure amb bata blanca que ben just ha fet el gest d'aixecar la vista d'un gran escriptor i que entre dents i amb molt mal alè ha deixat anar un comentari desagradable sobre els pares d'avui dia i ha escrit una recepta per a un barbitúric fortament addictiu.

Era un nadó ploraner i d'alta demanda i la solució que van trobar va ser endossar-me una pastilla. (Ai, això em recorda molt als meus vint anys, hòstia.)

Es veu que em van donar fenobarbital durant tot el meu segon mes de vida, concretament entre els trenta i els seixanta dies de vida. Aquest és un moment de gran importància en el desenvolupament d'una criatura, especialment pel que fa a les hores de son. (Han passat cinquanta anys i encara tinc problemes per dormir.) Em donaven el

barbitúric i em quedava ben fregit. Pel que sembla, ja podia estar plorant que quan el medicament feia efecte, queia rodó, i es veu que quan això passava el meu pare es pixava de riure. No ho feia amb mala llet; que els nens vagin col·locats fa molta gràcia. Hi ha fotos meves de quan era petit en què és ben evident que vaig del tot drogat, un drogoaddicte de set setmanes que va fent que sí amb el cap. Molt adient per a un infant que va néixer un dia després que el Woodstock acabés.

Era un nadó d'alta demanda i no la criatura riallera que tothom s'esperava que fos. *M'ho prendré i tancaré la puta boca.*

Irònicament, els barbitúrics i jo hem tingut una relació molt estranya al llarg dels anys. Segur que us sorprendrà que us digui que he estat més o menys sobri des del 2001; bé, menys pels seixanta o setanta contratemps insignificants que he tingut durant aquest temps. Quan et trobes amb un d'aquests contratemps, si vols estar sobri, cosa que sempre he volgut, et donen drogues per ajudar-te a aconseguir-ho. I a veure si endevineu quina droga et donen? Doncs sí: *fenobarbital!* Els barbitúrics t'ajuden a tranquil·litzar-te quan estàs intentant desenganxar-te d'alguna altra merda. I, ei, recordeu que em vaig prendre el meu primer barbitúric quan tenia trenta dies de vida, així que d'adult ho vaig reprendre just on ho havia deixat. Sempre que estic en un centre de desintoxicació, soc molt demandant i em faig molt pesat; em sap greu dir que dec ser el pitjor pacient del món.

Passar per un procés de desintoxicació és un infern. T'estàs estirat al llit comptant cada segon que passa i sabent que falta moltíssim per trobar-te bé. Quan passo per un procés d'aquesta mena tinc la sensació que m'estic morint. Tinc la sensació que no s'acabarà mai. Noto que

tot el que tinc a dins meu busca la manera de sortir del meu cos. Tremolo i suo. Soc com el nadó a qui no van donar una pastilleta perquè se sentís millor. Decideixo col·locar-me durant quatre hores sabent que després hauré de passar per aquest infern durant set dies sencers (ja us he dit que aquesta part de mi és una bogeria, oi?). A vegades m'han de tancar durant mesos seguits per poder trencar aquest cercle viciós.

Quan passo per un procés de desintoxicació, amb prou feines recordo com és estar bé; és com si la paraula «benestar» desaparegués del meu vocabulari. Suplico que em donin el medicament que sigui per calmar els símptomes; sí, ho heu llegit bé; un home adult que probablement surt fantàstic en una portada de *People* suplicant que li donin el que sigui per calmar el malestar. En moments així, ho donaria tot —cotxes, propietats, diners— per fer que el malestar desaparegui. I quan per fi s'acaba el procés de desintoxicació, notes un descans immens i jures i tornes a jurar que mai més de la vida tornaràs a passar per aquest mal pas. Fins que, tres setmanes més tard, et trobes exactament en la mateixa situació.

És una bogeria. És la meva bogeria.

I com quan era nadó, d'adult no volia passar per tot allò durant tant de temps si existia una pastilleta que ho arreglava tot. Així era més fàcil, oi? Això era el que m'havien ensenyat.

Quan tenia nou mesos, els meus pares van decidir que ja estaven farts l'un de l'altre, em van asseure en una cadireta de cotxe a Williamstown, Massachusetts, i tots tres vam conduir durant cinc hores i mitja fins a la frontera canadenca. Quin silenci que hi devia haver durant aquell

viatge en cotxe. Jo no parlava, evidentment, i les dues persones que havien estat tan enamorades i que ocupaven els seients de davant ja n'havien tingut prou, de parlar. Segur que era un d'aquells silencis que es pot tallar amb ganivet. En passava alguna de grossa. Al Canadà, amb la remor llunyana de les cascades del Niàgara de fons, ens esperava el meu avi matern d'aspecte militar, en Warren Langford, sense parar de caminar amunt i avall i picant de peus a terra per mantenir-se calent o perquè se sentia frustrat, o potser per totes dues coses. Es veu que ens va rebre saludant-nos amb el braç mentre s'aturava el cotxe, com si arribéssim per passar-hi uns dies de vacances. Jo em vaig emocionar en veure'l, i aleshores, segons m'han explicat, el meu pare em va treure de la cadireta, em va posar als braços del meu avi i així ens va abandonar sense dir res més a la meva mare i a mi. Llavors, la mare finalment també va sortir del cotxe, ella i l'avi i jo ens vam quedar allà drets sentint l'aigua que es precipitava cascada avall cap a la gola del Niàgara, observant com el meu pare fotia el camp, per sempre.

Pel que sembla al final no viuríem en cap casa atrocinada com en la seva cançó. Suposo que en aquell moment em devien dir que el meu pare tornaria aviat.

«No et preocupis», segurament em devia dir la meva mare, «se n'ha anat a treballar, Matso. Tornarà».

«Vinga, company», em devia dir el meu avi, «anem a buscar la iaia. T'ha preparat el teu sopar preferit».

Els pares sempre marxen a treballar i després tornen. Les coses van així. No cal amoïnar-se. Allò no em faria tenir un atac de còlics, ni faria que em convertís en addicte, que em sentís tota la vida abandonat, que pensés sempre que no soc prou, que em sentís incòmode a tot arreu, que estigués desesperat perquè m'estimes-

sin ni que tingués la impressió que no era important per a ningú.

El meu pare va fotre el camp, ves a saber on. No va tornar de treballar el primer dia, ni el segon. Tenia l'esperança que tornés el tercer. Després vaig pensar que potser tornaria al cap d'una setmana, però després la setmana es va convertir en un mes i quan ja van haver passat sis setmanes vaig deixar d'esperar. Era massa petit per entendre on era Califòrnia, o què volia dir «anar-se'n a perseguir el seu somni de convertir-se en actor». Què és un actor? I on és el meu pare, coi?

El meu pare, que al cap dels anys es va convertir en un pare meravellós, va abandonar el seu bebè amb una dona de vint-i-un anys sabent que era massa jove per criar-lo tota sola. La meva mare és una persona fantàstica i sensible, però era massa jove per fer tot allò sola. A ella, com a mi, també l'havien abandonat en aquell mateix aparcament a la frontera entre els Estats Units i el Canadà. La meva mare s'havia quedat embarassada de mi als vint anys, i amb vint-i-un anys i amb una maternitat nova de trinca s'havia quedat soltera. Si jo hagués tingut un fill als vint-i-un, hauria tingut ganes de beure. Ella ho va fer tan bé com va poder, i això diu molt d'ella, però no estava preparada per a tanta responsabilitat i jo no la podia ajudar gaire, tenint en compte que pràcticament acabava de néixer.

A la mare i a mi ens van abandonar, de fet, abans que haguéssim tingut temps de conèixer-nos.

Quan el pare va marxar, de seguida vaig entendre que jo havia d'assumir un paper a casa. M'havia d'encarregar d'entretenir els altres, de galantejar-los, de delitar-los, de

fer-los riure, de tranquil·litzar-los, de complaure'ls, de ser el bufó de tota la cort.

Fins i tot quan vaig perdre una part del cos. De fet, especialment llavors.

Un cop superat el fenobarbital —vaig oblidar que me'l prenia com vaig oblidar el rostre del meu pare— vaig haver de deixar de ser un nen petit per aprendre a cuidar-me tot sol.

A la llar d'infants, un nen va tancar una porta de cop i em va enganxar la mà, i després d'un gran espectacle de sang projectant-se per totes bandes, algú va pensar que potser era bona idea embenar-me'l i portar-me a l'hospital. Allà van veure ben clar que, de fet, havia perdut la punta del dit del mig. Van trucar a la meva mare i va venir de seguida a l'hospital. Va arribar plorant (comprensiblement) i em va trobar dret en una llitera amb la mà embenada de manera exagerada. Abans que em pogués dir res, vaig ser jo qui li va dir: «No cal que ploris, jo no he plorat».

De ben petit ja ho feia: ja actuava i m'esforçava per complaure els altres (potser fins i tot ja havia començat a posar en pràctica aquella mirada tan característica d'en Chandler Bing però en versió petita). Tan sols tenia tres anys i ja havia après que em tocava ser el fort de casa. Havia de cuidar la mare, encara que acabés de perdre un tros de dit. Suposo que durant els trenta primers dies de la meva vida ja vaig aprendre que quan em posava a plorar, feien que em quedés grogui; de manera que era millor no plorar; o potser em comportava d'aquesta manera perquè sabia que havia d'assegurar-me de protegir i garantir que tothom estigués bé, inclosa la meva mare. O potser simplement em va semblar que era una bona frase per a un nen que espera la mare dret en una llitera com si fos ell qui té la paella pel mànec.

Les coses no han canviat gaire. Si em doneu tota l'oxicodona que pugui aguantar, em sento protegit, i quan em sento protegit, soc capaç de cuidar els altres, de preocupar-me'n i d'estar per ells. Però sense la medicació, tinc la sensació que m'engoleix un mar de buidor. Això, evidentment, vol dir que per a mi és pràcticament impossible ser útil en una relació o estar-hi al servei perquè la meua vida es redueix a intentar arribar al minut següent, a l'hora següent, al dia següent. Tot és per aquesta malaltia de la por, la regalèssia de la inadequació. Només em cal una mica d'aquesta droga, una goteta, per estar bé; no notes el gust de res quan estàs enganxat a alguna cosa.

Abans dels atemptats de l'11S, la canalla —i les persones adultes curioses— podia entrar a la cabina de pilotatge d'un avió a donar-hi un cop d'ull. Quan tenia nou anys vaig entrar en una d'aquestes cabines i vaig quedar tan bocabadat amb totes aquelles fileres de botons, el capità i la pila d'informació que hi havia en aquell espai tan reduït que em vaig oblidar de ficar-me la mà a la butxaca per primera vegada en els darrers sis anys. No l'ensenyava mai, la mà; em feia moltíssima vergonya. Però el pilot se'n va adonar i em va dir: «Deixa'm que et vegi la mà». Avergonyit, l'hi vaig ensenyar. Aleshores em va dir: «Mira la meua». A la mà dreta li faltava exactament el mateix trosset del dit del mig que a mi.

Tenia davant meu un home que pilotava un avió, que sabia què feien totes aquelles rengleres de botons i que entenia tota la informació fascinant de la cabina de pilotatge, i resultava que, com a mi, també li faltava un trosset del dit del mig. A partir d'aquell dia —ara tinc cinquanta-dos anys— ja no vaig tornar a amagar mai més la mà. De fet, com que vaig fumar molts anys, el meu dit cridava l'aten-

ció a molta gent i sovint em demanaven què m'hi havia passat.

De l'incident amb la porta de la llar d'infants, però, en vaig saber treure un acudit. Em vaig passar anys dient que, com que em faltava un tros del dit del mig, quan feia a algú el gest d'enviar-lo a la merda, només l'engegava a mitges.

Potser no tenia pare, ni els deu dits sencers, però sí que tenia un cap i una boca ràpids, ja aleshores. Això combinat amb una mare molt ocupada, i important, que també tenia un cap i una boca ràpids... Bé, hi havia vegades en què m'agradava allisonar-la perquè no estava prou per mi, i només diré que no en treia res de bo. Cal dir que jo no en tenia mai prou, d'atenció. Per molt que la meva mare fes coses per mi, no en tenia mai prou. I no oblidem que li tocava fer la feina de dues persones, mentre el meu estimat pare estava enfeinat lluitant contra els seus propis dimonis i anhels a Los Angeles.

La Suzanne Perry (a l'àmbit professional es va quedar amb el cognom del meu pare) era bàsicament com l'Allison Janney de la sèrie *The West Wing*, assessora de comunicació política. Treballava com a secretària de premsa per a en Pierre Trudeau, primer ministre canadenc i, en general, un galant. (Al diari *Toronto Star* van publicar una fotografia de tots dos amb el peu de foto següent: «La secretària de premsa Suzanne Perry treballa per a un dels homes més coneguts del Canadà, el primer ministre Pierre Trudeau, però ella també s'està fent famosa a marxes forçades perquè sempre se la veu al seu costat».) Us ho imagineu? Et fas famosa pel simple fet de sortir al costat d'en Pierre Trudeau. Era el primer ministre encantador i

ben connectat socialment que havia sortit amb la Barbara Streisand, la Kim Cattrall, la Margot Kidder... El seu ambaixador a Washington DC en una ocasió va comentar que en una mateixa nit havia arribat a convidar fins a tres dones diferents a sopar per separat, així que és comprensible que un home tan enamorat de les dones sempre estigués anant amunt i avall. La feina de la meua mare, doncs, implicava treballar molt i a mi em tocava competir contra les principals preocupacions d'una democràcia occidental de primera línia i contra el seu líder carismàtic i faldiller si volia una mica d'atenció. (Dit d'una altra manera: que em trobava la casa buida quan tornava a casa.) Va ser en aquest context on vaig aprendre a ser divertit —era dels que cauen expressament per fer riure i dels que sempre tenen algun comentari graciós preparat a la punta de la llengua, ja sabeu a què em refereixo—, però és que em tocava ser així; tenia una mare estressada amb una feina estressant, i ella, a més, ja era emocionalment inestable (i se sentia abandonada). Si per normal general em feia el graciós, la calmava i així aconseguia que em preparés el sopar, que s'assegués a taula amb mi i que m'escoltés (sempre que jo me l'hagués escoltat a ella primer, és clar). Però no la culpo per treballar, algú havia de guanyar la cansalada. Amb tot això només vull dir que passava moltes hores sol. (En comptes de dir a la gent que era fill únic, deia que era fill sol, i es devien pensar que era molt solitari.)

Així doncs, era un nen de ment ràpida i de llengua encara més ràpida, però, com deia, ella també era de ment i llengua ràpides (em pregunto d'on em devia venir...). Discutíem molt i jo sempre havia de tenir l'última paraula. En una ocasió, ens estàvem barallant drets a l'escala, i em va fer sentir una ràbia que no havia sentit mai.

(Com a nen de dotze anys que era no podia pegar a la meva mare, de manera que la ràbia se'm va quedar a dins, com després quan he estat adult; la diferència és que d'adult vaig tenir la decència de fer-me alcohòlic i drogoaddicte en comptes de donar la culpa als altres.)

Sempre m'he sentit abandonat. Tant que quan un avió sobrevolava casa nostra a Ottawa preguntava a la meva àvia si en aquell aparell hi devia haver la meva mare. I és que estava preocupat per si ella també desapareixia, tal com havia fet el pare, però ella no va desaparèixer mai. La meva mare era preciosa; quan entrava en un lloc deixava a tothom bocabadat. I sense cap mena de dubte ella és la raó per la qual jo soc divertit.

Amb un pare a Califòrnia i una mare preciosa, intel·ligent i carismàtica, que deixava bocabadat a tothom i que tenia ganes de sortir amb homes —i ells amb ella—, jo convertia cadascun d'aquells homes en un pare per a mi. Això feia que sempre que un avió sobrevolava casa nostra preguntés a la meva àvia si en [Michael/Bill/John o com fos que es digués el pretendent que la mare tenia en aquell moment] ens estava abandonant anant-se'n amb aquell avió. Perdia pares contínuament; m'abandonaven a la frontera. Se'm va quedar la remor de fons del riu Niàgara incrustada al cervell i ni el fenobarbital podia silenciar-la. La meva àvia em calmava i m'obria una llau-na de Coca-Cola Light, l'aroma distant i lleugera de l'anís i la regalèssia m'omplien les papil·les gustatives amb el regust de la pèrdua.

El meu pare, el de veritat, trucava cada diumenge, cosa que era d'agrair. Després de la fase amb els Serendipity Singers, va començar a fer d'actor, primer a Nova York i després a Hollywood. Tot i que era el que anomenaven un «actor ocasional», treballava sovint i es va

acabar convertint en el paio que sortia a l'anunci de la loció de postafaitat Old Spice. El veia més a la televisió o a les revistes que en carn i ossos. (Potser per això em vaig fer actor.) «Quina mena d'home xiula la cançó d'Old Spice? El meu papi!», diu la veu en off de l'anunci del 1986 mentre un nen ros que du un tall de cabells de casquet es llança als braços del que fa del seu pare, que és el meu. «El meu marit pràcticament perfecte», diu la muller rossa i somrient, i tot i que se suposava que era com una mena de broma a mi no em va fer mai gens ni mica de gràcia. «Pots comptar amb ell, és un amic...».

Llavors, quan es veu que ja havia passat més temps del que calia, va ser quan em vaig haver de veure amb un cartellet de «menor no acompanyat» penjat al coll i em van dur a l'aeroport per enviar-me a Los Angeles. Cada vegada que l'anava a visitar a aquella ciutat recordava, un cop més, que carismàtic, divertit, encantador i megagua-po que era el meu pare.

El meu pare era perfecte, i amb aquella edat ja m'agra-daven les coses que no podia tenir.

En poques paraules, el meu pare era el meu heroi. És més, era el meu superheroi: sempre que sortíem a passejar li deia: «Papa, tu ets Superman i jo seré Batman». (Probablement davant d'un cas com aquest un psicòleg espavilat ens hauria dit que ens dedicàvem a interpretar papers, en comptes de comportar-nos com el pare d'en Matthew i en Matthew perquè els nostres papers de veritat ens resultaven massa confosos. Però jo no tinc cap comentari a fer.)

Quan tornava al Canadà, la imatge del seu rostre i l'olor del seu apartament s'esvaïa amb el pas dels mesos. Llavors, arribava de nou el dia del meu aniversari i la mare feia el que podia per compensar que el pare no hi

fos i treia aquell pastís sobredimensionat i cobert de moltíssimes espelmes que gotejaven cera sense parar, i jo, any rere any, demanava sempre el mateix. A dins del meu cap xiuxiuejava: *Vull que els meus pares tornin a estar junts*. Potser si hagués tingut més estabilitat familiar, o si hagués tingut el pare a prop, o si ell no hagués estat Superman, o si jo no hagués tingut una ment i una llengua tan ràpides, o si en Pierre Trudeau..., no m'hauria sentit tan refotudament a disgust a totes hores.

Seria feliç. I la Coca-Cola Light em semblaria una beguda deliciosa en comptes d'una necessitat vital.

Sense la medicació adequada, tota la vida m'he sentit a disgust en tot moment i l'amor sempre me l'ha fotut. Citant el gran Randy Newman, «em calen molts medicaments per fingir que soc una altra persona». Suposo que això deu voler dir que no soc l'únic a qui li passa això.

—Hola, que hi ha la Suzanne?

—Sí, qui demana per ella?

—Soc en Pierre...

Quan va sonar el telèfon, la mare i jo estàvem passant un dels millors dies que hem passat mai junts. Havíem estat jugant tot el dia —fins i tot havíem provat de jugar al Monopoly, però es fa difícil amb només dos jugadors— i llavors, quan va caure la nit, vam veure que feien *Annie Hall* i ens la vam posar al nostre petit televisor i ens vam petar de riure amb la casa que té en Woody Allen a sota de la muntanya russa. (No vaig captar els acudits sobre sexe ni sobre la vida en parella, però encara que només tenia vuit anys sí que vaig entendre què tenia de divertit esnifar dos mil dòlars d'una mena de pols blanca.)

Aquest és el meu record preferit de quan era petit, estar al sofà amb la meua mare mirant una pel·lícula. Però aleshores vam rebre aquella trucada del primer ministre i vaig saber que estava a punt de perdre-la una altra vegada. En agafar el telèfon vaig sentir que posava la seva veu seriosa d'assessora de comunicació política; era la veu d'una altra persona, la de la Suzanne Perry, de fet, i no la meua mare.

Vaig apagar la tele i me'n vaig anar al llit. Em vaig tapar tot sol i sense necessitat de prendre'm cap barbitúric —de moment— em vaig adormir inquiet fins que la llum primerenca d'Ottawa va il·luminar l'habitació.

En aquella època recordo trobar-me la mare plorant a la cuina i pensar: *Com és que no beu?* No tinc ni idea d'on havia tret la idea que bevent pararia de plorar. Evidentment, als vuit anys, no havia begut mai alcohol (encara em faltaven sis anys per tastar-lo), però d'alguna manera la cultura que m'envoltava m'havia ensenyat que beure equivalia a riure i passar-ho bé i a fugir del dolor quan calia. I com que veia que la mare plorava, em preguntava per què no bevia. Em passava pel cap que si s'emborratxava se sentiria millor.

Potser plorava perquè no paràvem de traslladar-nos (Montreal, Ottawa, Toronto), tot i que vaig viure la major part de la meua infància a Ottawa. Vaig passar molt de temps sol. Sí, vaig tenir diverses mainaderes, però mai no duraven gaire i anaven de pet a la llista de gent que m'havia abandonat. Em vaig limitar a sobreviure seguint l'estratègia de ser divertit, ràpid i tenir sempre algun comentari graciós a la punta de la llengua.

Com que sempre se la veia al costat d'en Pierre Trudeau i era tan maca, la mare es va fer famosa de seguida, tant que li van oferir presentar les notícies nacionals al canal Global Television, a Toronto.

Era una oportunitat que no podia deixar escapar. Ho

feia força bé, però un dia en què promocionaven un concurs de bellesa, la mare va fer un comentari desafortunat: «Això sí que no ens ho podem perdre, eh». Va ser un comentari graciós —i una mica surrealista també, tenint en compte que ella havia guanyat un d'aquests concursos—, però la van acomiadar aquella mateixa nit.

A mi no m'havia fet cap gràcia anar-me'n a viure a Toronto. Per començar, ningú no m'havia consultat què em semblava aquella decisió. I per acabar, traslladar-nos volia dir no tornar a veure els meus amics. A més a més, en aquella època la meva mare estava embarassada de nou mesos. S'havia casat amb el presentador de *Canada AM*, en Keith Morrison; sí, ell, el de la cabellera de *Dateline* de l'NBC. Havia estat jo qui havia acompanyat la mare a l'altar per lliurar-la al seu nou marit, tan figuradament com literalment. Quina decisió, oi?

Ben aviat vaig tenir una germana preciosa! La Caitlin era la coqueta més bonica que havia vist mai i me la vaig estimar a l'instant de veure-la. Però em trobava en una família que creixia, una família de la qual no acabava de sentir que en formés part. Va ser en aquesta època quan vaig prendre conscientment la decisió de dir: *A la merda, a qui tothom va a la seva!* I aleshores va ser quan vaig començar a portar-me malament: treia males notes, fumava, vaig pegar al fill d'en Pierre (sí, el que després seria també primer ministre), en Justin Trudeau. (Vaig decidir abandonar el conflicte amb ell de seguida que vaig veure que el posaven a càrrec de l'exèrcit de tot un país.) Vaig prendre la decisió de viure amb el cap i no amb el cor. Em sentia més segur així, d'aquesta manera no em faria mal, si més no de moment.

Vaig canviar. Vaig començar a tenir la llengua llarga, i no vaig deixar que ningú s'apropés al meu cor. Ningú.

Tenia deu anys.

Quan vaig començar l'institut, ja tornàvem a ser a Ottawa, on havíem de ser. Aleshores ja havia començat a adonar-me del potencial que tenia saber fer riure la gent. A l'Ashbury College, l'institut masculí d'Ottawa on estudiava, era el bromista de la classe i no sé com vaig aconseguir que em donessin el paper de Rackham, «l'arma més ràpida de l'Oest», en una obra de teatre titulada *La vida i la mort de l'Sneaky Fitch*, que va muntar el professor de teatre, en Greg Simpson. Hi tenia molt de paper i em va encantar. Fer riure els altres no es podia comparar amb res. L'onada gairebé imperceptible que va agafant intensitat, una colla de pares que fan veure que estan interessats en el talent dels seus fills fins que surt aquest noi que de cognom es diu Perry... i bam! Fa riure tothom de veritat (de totes les drogues, per a mi aquesta encara és la més addictiva, sobretot quan es tracta de fer-me sentir alegre). Ser l'estrella de *La vida i la mort de l'Sneaky Fitch* va ser especialment important per a mi perquè em va donar una cosa amb la qual podia destacar per la meva excel·lència.

M'importava moltíssim què pensaven els altres de mi —encara m'importa—; de fet, aquesta és una de les constants de la meua vida. Recordo que li suplicava a la mare que pintés el pati de darrere de casa de color blau perquè així la gent que passés per sobre nostre en avió i mirés el nostre jardí es pensaria que teníem una piscina. M'imaginava que potser un dels passatgers era un menor no acompanyat i allò el faria sentir bé.

Malgrat que aleshores era el germà gran, també era el més brètol. Un any, per Nadal, vaig regirar tots els armaris de casa per veure quins regals tenien per a mi; també agafava diners als meus pares, fumava cada vegada més i les

meves notes no paraven d'empitjorar. Va arribar un punt en què els mestres em van posar la taula de cara la paret al final de la classe perquè no parava de xerrar i d'intentar fer riure els altres. Una mestra, la senyora Webb, un dia em va dir: «Si no canvies d'actitud, no arribaràs mai enlloc». (He de confessar que quan vaig sortir a la portada de *People* li vaig fer arribar un exemplar amb una nota que deia: «Potser t'equivocaves, oi?». No, seria molt groller.)

Doncs ho vaig fer.

Per compensar les males notes feia de protagonista a totes les obres de teatre i vaig arribar a situar-me als rànquings nacionals com a tennista.

El meu avi va ser qui em va començar a ensenyar a jugar a tennis quan tenia quatre anys. Al vuit ja sabia que el podia guanyar, però vaig esperar fins als deu per fer-ho. Jugava entre vuit i deu hores al dia, i també em passava hores al frontó, fent veure que era en Jimmy Connors. Jugava jocs i sets sencers, tots els meus cops eren els d'en Connors i les pilotes que em tornava la paret eren cops d'en John McEnroe. Colpejava la pilota per davant del cos, la pentinava amb les cordes de la raqueta, me l'endua cap enrere com si hagués de posar-me-la en una motxilla. Pensava que era qüestió de temps que fes cap a Wimbledon i ja m'hi veia assentint amb simpatia i modèstia als fans que m'adorarien, escalfant abans de començar un partit que arribaria als cinc sets contra en McEnroe, esperant pacientment mentre ell s'emprenyava amb algun àrbitre anglès abans de tornar-li un cop tallat perfecte de revés que em faria guanyar el torneig. Tot seguit besaria el trofeu daurat i faria un glopet de Robinsons Barley Water, una beguda tan diferent de Dr Pepper que m'agradaria i tot. Segur que llavors la mare sí que em faria cas.